

Vielä voi oppia

Suomalainen osaa lukea ja laskea hyvin, mikä on monin tutkimuksin osoitettu niin aikuisten kuin lastenkin kohdalla. Keski-ikäinen tai vähän vanhempi koulussa kieliä opiskellut taitaa vierasta kieltä hyvin kirjallisesti. Emme kuitenkaan tohdi keskustella vieraiden ihmisten kanssa. Vaikeaa se on joskus omankin väen kesken.

Mistä tämä johtuu? Voiko tilannetta parantaa?

Kuulun vanhempaan väkeen. Oppikoulussamme etenkin matematiikan ja fysiikan opetus oli huippua. Niillä eväillä pääsi heittämillä opiskelemaan haluamaansa alaa. Tärkeimmät luonnontieteiden totuudet ovat edelleen hallussa niin, että voi kevyesti neuvoa nuorempia.

Opimme myös vieraiden kielten kieliopin ja kohtalaisen laajan sanaston niin perusteellisesti, etteivät ne hevillä unohdu. Koska ylioppilastutkinnon kielten kokeet siihen aikaan olivat vain kirjallisia, ne menivät suitsait. Mutta puhe tökkii pahasti.

Vieraalla kielellä selviytyminen on tietysti kiinni taidoista ja tottumuksesta. Kelpo kyvyistä huolimatta meillä kyse on enemmänkin uskaltamisesta. Ettei vaan tulisi virheitä.

Kuuntelin juuri mielenkiintoista Tiedeykköstä, jossa käsiteltiin itsetuntoa, esiintymisvarmuutta ja jännittämistä. Vertailtiin meikäläisiä jenkkeihin. USA:n sinänsä kehnon koulun alaluokilta alkaen oppilaille iskostetaan, että kyllä te tiedätte, kyllä te osaatte. Taitaa Trumppikin olla tämän aivopesun tuote?

Kouluaikeinani itsevarmuutta ”opetettiin” luokan edessä suoritettavalla laulukokeella. Koska olin musiikista kiinnostunut, se meni kohtalaisesti. Mutta voi sitä nöyryytystä, kun joku ei osannut säveltä eikä sanoja. Hommasta on sittemmin onneksi luovuttu.

Koulussa joutui myös luokan edessä lukemaan aineitaan. Yleensä opettaja valitsi uhrin kärkipäästä. Mutta oli myös raukkamaisia lehtoreita, jotka nolasivat tarkoituksella heikompia kynäilijöitä. Liekö tällaisen nujertamisen myöhempiä vaikutuksia tutkittu?

Tiedeykkösessä ammattivalmentaja opetti rentoutumista ennen tärkeää esiintymistä. Kuvittele olevasi raikkaassa ulkoilmassa. Hengitä syvään, yksi, kaksi, pidä taukoa, hengitä taas. Näitä meillekin opetettiin työn ohessa. Liekö hyötyä?

Omalle kohdallekin osui usein esiintymistä vieraalla kielellä asiakkaiden tai muun yleisön edessä. Hommaa helpotti aina tuttu aihe. En ole niinkään varma näistä hengityksistä mutta kylläkin parista muusta yksinkertaisesta seikasta.

Ei ole hyvä lukea paperista, mutta pitää tehdä kätevä kämmeneen mahtuva muistilista. Ei kannata yrittää selittää sellaista, mitä ei oikein tiedä. Ja hommaa pitää harjoitella parisen kertaa. Kyllä se hengittäminenkin siinä sitten sujuu.

Palaan vielä kieliin. Suomalainen hallitsee kieliopit ja rakenteet. Ammattisanastoa kertyy työtä tehdessä ja asioihin paneutuessa. Kyllä ne koneet ja hilavitkuttimet tiedetään, mutta kun ei osaa puhua kukista ja mehiläisistä. Ja vitsitkin menevät yli hilseen.

Nyt vasta eläkeikkona olen hakeutunut kansalaisopiston kielten keskustelukursseille. Ja vau, siellähän käsitellään osaavien opettajien ohjauksessa asioita laidasta laitaan! Eikä maksa juuri mitään. Kurssit ovat nyt täyttäneet mainiosti koronan tuomaa toimettomuutta.

Kuinka paljon mukavampaa olisikaan ollut asiakkaiden kanssa jutella arkisista asioista ja parantaa maailmaa, jos oppikoulun kielitunneilla olisi myös pälpätetty.

pajen.fi